

رنالیسیم روانکاوانه

احمد رضا دالوند

حسین علی‌عسگری نقاشی است که در برخورد اول به نظر می‌رسد که به چشم و آن‌چه چشم می‌بیند بسیار اهمیت می‌دهد. بنابراین می‌توان پذیرفت که ملاحظات بصری و ارزش‌هایی که چشم مخاطب را قانع می‌کند، رویه اولیه آثار او را شکل می‌دهند. او، با این‌که جوان است اما به‌خوبی دریافته که حتی اگر بیننده نتواند کاملاً به معنای اثر پی ببرد، چنان اثری را در مقابل او قرار دهد که او احساس کند یک تابلوی خوش‌ساخت دیده است. این واقعیت دارد که می‌توان در همان رویه اولیه، بی‌آن‌که به مفاهیم پنهان در

هنرها

فضای تابلو رسوخ کنیم، از توانایی تکنیکی علی‌عسگری حظ بصر ببریم. اما تعمق در این تابلوهای خوش‌ساخت و محکم و حرکت به‌سمت رویه دوم آن‌ها، ما را با مفاهیمی آشنا می‌سازد که حسین علی‌عسگری با مهارت توانسته است آن‌ها را به زبان تجسمی درآورد.

این نقاش، با ابزار کارآمدش، یعنی هنر نقاشی دو عمل توأمان را انجام داده است: اول آن‌که، مهارت فنی‌اش را در نهایت فروتنی (اما پر قدرت) به رخ کشانده است، دوم، به این عرض اندام تکنیکی قانع نشده و به تحلیل روانکاوانه نمادها و نشانه‌های بصری‌اش پرداخته است.

بنابراین، با کشف تحلیل‌های ذهنی و روانکاوانه این نقاش، بیشتر به اهمیت این تابلوها واقف می‌شویم. به عبارت دیگر، شوق تماشای تحلیل‌های ذهنی یک هنرمند در قالب تابلوهایی تأثیرگذار را تجربه می‌کنیم. تجربه‌ای که ما را توانا می‌سازد تا شاهد یک فرآیند استثنایی باشیم: تبدیل ذهن به فرم و فرم به ذهن. اما، به‌خاطر داشته باشیم که در یک اثر نقاشی، هرگز همه‌چیز به‌طور کامل نه بر نقاش و نه بر مخاطب هویدا نمی‌گردد. همه راز یک نقاشی خوب و تأثیرگذار در همان حس و حال به درک درنیامده‌ای است که از عقل و خودآگاه ما می‌گریزد. حسین علی‌عسگری با دقت و حوصله به انتقال عناصر سه بُعدی در میدان دید خود می‌پردازد و این کار دشوار را با چنان مهارتی انجام می‌دهد تا حاصل این وسواس فنی بتواند در جای‌گیری عناصر، فواصل، اندازه‌ها و تارک‌روشن‌ها به درستی صورت خارجی و ظاهری آدم‌ها و اشیاء را مطابق با کارکرد درونی و روحی آن‌ها منعکس سازد.

قدرت ظاهری و فیزیک نیرومند مرد، در نقاشی‌های حسین علی‌عسگری، در تقابل با قدرت روانی و روحی نیرومند زن قرار می‌گیرد. او مردها را موجوداتی با

از چنین منظری، آثار حسین علی‌عسگری برخوردار از پشتوانه نظری و آگاهی علمی است. با این همه، این نقاش هرگز اقدام به قصه‌گویی، روایت و بیان ادبی نکرده و از بیان شعاری، سیاسی و ادیبانه به‌شدت پرهیز می‌کند. او، حتی به سلیقه بازار و مد، کاری ندارد. علی‌عسگری شیفته اندیشه‌ها و ایده‌هایی است که سخت به آن‌ها اعتقاد دارد. او ایده‌های خود را که بر اثر تجربه و دانایی کسب کرده است به زبان هنر ترجمه می‌کند. شاید استقبال خوبی که از آثار این هنرمند به‌عمل آمده به‌خاطر همین اوریژینالیته و صداقت اوست. در آثار این هنرمند، میل به نمایاندن دقیق آنچه چشم می‌بیند، در خدمت اندیشه‌ای است که تم آثار او را در حال حاضر تشکیل می‌دهند.

فیزیک قوی تصویر می‌کند، با این حال آن‌ها را آن‌چنان در کمپوزیسیون تابلوهایش وارد می‌کند (گویی آن‌ها را در صحنه نصب کرده است) که اگر برای چند لحظه تصویر زن را از صحنه خارج کنیم؛ آن همه قدرت بدنی و فیزیک نیرومند قادر به حفظ تعادل او نیست. در آثاری که تصویری غیراز چنین تعریفی مشاهده می‌شود، اگر دقت کنیم مرد قدرتمند، نه با یک زن، بلکه با عروسک زن‌مانند توانسته است رفتاری ماهرانه و مسلط داشته باشد. حسین علی‌عسگری با آثار جذاب و تأثیرگذارش، به ما نشان می‌دهد که «رنگ»، «طرح» و «کمپوزیسیون» می‌توانند ترجمان روح، روان و تعادل یا عدم تعادل انسان‌ها و اشیاء باشند.

از تسلط به خود (در درجه نخست) و تسلط بر ابزارکار (در درجه دوم) است. به همین دلیل، او توانسته است با «وزن»، «هماهنگی» و «دقت»، وظیفه نمادین هنر نقاشی را به انجام برساند و در این فرایند به احساسات رقیق درنگتیده و مخاطبان را در کلاف سردرگم اوهام و تصاویر فی البداهه دچار نساخته است. آثار پر قدرت، جذاب و به یادماندنی حسین علی‌عسگری مصادیق خوبی برای ارائه یک رئالیسم روانکوانه در قالب هنر نقاشی است. این ژانر از نقاشی همواره نمایانگر میل سوزان به خودشناسی است و خلق بیشتر چنین نقاشی‌هایی در یک نگاه گسترده‌تر، نشان‌دهنده نوعی خودشناسی جمعی به حساب می‌آید. از چنین دیدگاهی می‌توان گفت: نقاشی‌های حسین علی‌عسگری استاد خوبی برای کاوش در ذهن برخی از آدم‌های هم‌روزگار ما است. □

علی‌عسگری، نقاشی است که می‌داند از نقاشی چه می‌خواهد و از مصرف نیروی خلاقه خود به طرز پراکنده و برمیثای احساسات گذرنده پرهیز می‌کند. به نظر می‌رسد که حسین علی‌عسگری برعکس فی البداهه و عنصر شهود و بارقه‌های ذهنی خود، پیشاپیش تسلط پیدا کرده و پس از اطمینان کافی از نقشه راه، دست به کار می‌شود. او، از جمله هنرمندانی است که در یک حرکت منظم و مرحله به مرحله خود را برای سازماندهی اثر آماده می‌کنند. بنابراین، در برخورد با آثار حسین علی‌عسگری مخاطب دچار ابهام و گیجی نمی‌شود. حتی اگر مخاطب چیزی از روابط میان عناصر تابلو دستگیرش نشود، اما از دیدن یک تابلوی زیبا، لذت کافی را خواهد برد. کمپوزیسیون‌های هوشمندانه این هنرمند و سنجش‌های دقیق او در سایه‌روشن‌ها و تک‌تک عناصر به کار رفته در تابلو، نشان

